

Domy trulli v Alberobello

O zdejších stavbách nazývaných „trulli“ se říká, že je místní obyvatelé vymysleli proto, aby vyžili na výběrčí daní. Daň se totiž platila z domu, a za dům bylo považováno stavení, které mělo střechu. A tak lidé v Apulii začali stavět příbytky se střechami vyskládanými z kamenů do vysokého kužele. To vše bez malty, takže když hrozilo nebezpečí, že majitel bude muset platit, rozebral vršek kužele a dům byl rázem bez střechy, a tedy úředně neobyvatelný.

Oblast Apulie (Puglia) najdete v podpatku „italské boty“. Její název souvisí s národem Apulů. Ti obývali tuto část Itálie už v římských dobách. Dnes je Apulie opomíjená, ale v dobách starého Říma byla pro říši velmi důležitá, protože odtud existovalo obchodní spojení do východního světa. Končila zde i jedna z nejznámějších silnic, Via Appia. Mohutný sloup, který označoval její konec, stojí na nábřeží v Brindisi dodnes.

Apulie je zemědělským krajem zvláště pro svou pěstovanou pšenici, tabák i zeleninu.

Historie staveb

„Trulli“ jsou zdejší charakteristická venkovská obydlí. V roce 1481 Ferdinand Aragonský věnoval kraj hrabatům z Aquaviva za prokázané služby.

FOTO: ARCHIV

by. Nedovolil jim ale obdělávat půdu. Hrabatům se nabyté území zalíbilo a rozhodli se přestěhovat zemědělce. Pro jistotu ale zakázali přichozím používat při stavbě domů vápno. Měla tak být zajištěna jejich rychlá demolice pro případ královského odporu. Původ těchto staveb ale vůbec není tak jasný. Ve zdejších končinách byly objeveny stavby podobné „trulli“, které pocházejí už z 9. století, a není vyloučeno, že i tyto vznikly na základě ještě starších budov. Ať je ale jejich původ jakýkoli, jsou to stavby pozoruhodné a krásné.

V jejich konstrukci najdete pouze kámen. U těch nejstarších se kamenný kužel zvedá od země, kdežto na pozdějších

stavbách je postaven až na obvodových zdech. Stavby mají většinou čtvercový půdorys a tloušťka jejich obvodových zdí je nejčastěji kolem 80 centimetrů. Není ale problém najít domy se zdmi tlustými i tři metry. Ve výšce 1,5 až 2 metry začne z obvodových zdí vyrůstat kamenný kužel. Kamenné kruhy se postupně zužují až k vrcholu, který se uzavře válcovitým kamenem. Při stavbě se nepoužívá žádné lešení a pracuje se technikou zvanou „caseddaro“. Vznikl tu jakýsi div statiky. Na první pohled není jasné, jak to že to všechno drží pohromadě. Masivní zdi chránící před horkem i chladem jsou zakončené falešnou klenbou z desek šedivého vápence.

Okouzující atmosféra Krásného stromu

Jedním z míst, kde touto stavební technikou vyrostlo celé městečko, je Alberobello. V překladu znamená Alberobello „Krásný strom“ a jeho název pochází ze starého „Silva Arboris Belli“, rozlehlého háje dubů, který tu údajně ve starých časech rostl. V současnosti je ale Alberobello spojeno právě se stavbami „trulli“. Rione Monti a Aia Piccola se jmenují dvě nejkrásnější čtvrti plné kuželů. Tisíc čtyři sta jich tu je dohromady. Jednotlivá trulli jsou spojena mezi sebou. Kolik kuželů, tolik místností. Domečky se řadí v krivolakých uličkách, které svou atmosférou okouzlí každého příchozího.

Ta původní primitivní a samostatná stavební forma venkovských domků tu dosáhla vrcholu. Řady kuželů rafinovaně srostly v jeden celek a vytvořily bytové komplexy i dvorce zvané „masserie“. „Trullo sovrano“ je zase jediná stavba tohoto druhu postavená se dvěma podlažími. A nad celým tím lesem kamenných kuželů ční San Antonio, chrám postavený v roce 1926, ale v prastarém stylu.

Dnes jsou trulli využívány především jako obchody a restaurace a jen v málokterém domku se ještě bydlí. Neztratily ale nic ze své krásy a pohled na ně je estetickým zážitkem. ●

LUMÍR PECOLD

INFORMACE

Alberobello leží přibližně 40 km severně od Tarentu nebo 50 km jihovýchodně od Bari. Místní stavby trulli byly zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO jako pozoruhodný příklad bezmaltové stavební techniky v roce 1996.

